

Samenvatting opzet belevingsonderzoek examinering vso-leerlingen bij de staatsexamens

De Tweede Kamer heeft de motie Westerveld c.s. (31 289, Nr. 430, 23 september 2020) aangenomen waarin ze de regering verzoekt om onafhankelijk onderzoek te laten verrichten naar de manier waarop staatsexamens in het vso worden afgenomen en hoe dit aansluit bij hun belevingswereld, capaciteiten en behoeftes.

Gekoppeld aan de derde meting t.b.v. de kwaliteitsverbetering van de college-examens die in de periode maart-oktober 2021 plaatsvindt, zal CINOP een onafhankelijk aanvullend belevingsonderzoek uitvoeren om tegemoet te komen aan deze motie. Om bij de motie aan te sluiten, zijn de volgende onderzoeksvragen vastgesteld:

- 1 Op welke manier vindt de examinering in het vso plaats bij de staatsexamens?
- 2 Hoe verloopt het proces rondom deze examinering?
- 3 Past de huidige examinering van vso-leerlingen bij de staatsexamens bij de belevingswereld, capaciteiten en behoeftes van de vso-leerlingen?

Om deze onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, zal het onderzoek als volgt uitgevoerd worden:

Literatuuronderzoek: het belevingsonderzoek start met literatuuronderzoek naar wat er al (landelijk en internationaal) bekend is over de inzet van verschillende vormen van examineringen (met een focus op mondeling), hoe deze aansluiten op verschillende doelgroepen van examenkandidaten. Hierbij zal extra nadruk gelegd worden op wat er al bekend is over de rol van examineringsvorm bij 'special needs' leerlingen.

Daarnaast voeren de onderzoekers ter voorbereiding vooraf enkele oriënterende gesprekken met leerlingen die vorig schooljaar al een deel van hun (staats)examens hebben gedaan. Ze gaan daarvoor bij enkele vso-scholen op bezoek om een beter beeld te krijgen bij de doelgroep. Bovendien gaan de onderzoekers in gesprek met contactpersonen van de vso-scholen om beter zicht te krijgen op de problematiek die voor vso-leerlingen speelt bij hun deelname aan de staatsexamens vo.

Enquête onder vso-leerlingen (belevingsonderzoek): Mede op basis van het literatuuronderzoek en de oriënterende gesprekken bij vso-scholen stellen de onderzoekers een vragenlijst op waarmee ze achterhalen hoe vso-kandidaten de huidige vorm van examinering in de staatsexamens ervaren. In het belevingsonderzoek zal een representatieve steekproef benaderd worden. De onderzoekers zullen de vragenlijst op twee manieren afnemen:

- Leerlingen die daar zelfstandig toe in staat zijn, vullen de vragenlijst in digitale vorm individueel in.
- Leerlingen die begeleiding nodig hebben bij het invullen, vullen de vragenlijst in klassikaal verband in. De begeleider zal vooraf een heldere instructie krijgen van de onderzoekers en ziet

er op toe dat de vragenlijst goed wordt ingevuld en kan waar gewenst onduidelijkheden in de vragenlijst verhelderen.

Verdiepende gesprekken: Om meer de diepte in te kunnen gaan en beter te kunnen analyseren hoe de huidige mondelinge examens verlopen voor vso-leerlingen die de staatsexamens doen, gaan de onderzoekers een substantieel aantal verdiepende gesprekken voeren met deze leerlingen. Deze zullen afhankelijk van de doelgroep deels in kleine groepen (+/- 3 leerlingen) en deels individueel afgenomen worden. Daarbovenop zullen de onderzoekers in een beperktere omvang met ouders, orthopedagogen, voorzitters en contactpersonen van de vso-scholen en schoolleiders spreken, om op deze manier een totaalbeeld te krijgen rondom de examinering van vso-leerlingen die deelnemen aan het staatsexamen en de beleving hiervan door de leerlingen.

In het eindrapport bundelen de onderzoekers de resultaten van het literatuuronderzoek, de opbrengsten van de enquête onder de vso-leerlingen en de informatie die de verdiepende gesprekken opleveren. Zo ontstaat het totaalbeeld en zullen de conclusies worden opgenomen over de vraag in hoeverre de staatsexamens voor vso-leerlingen aansluiten bij de belevingswereld, capaciteiten en behoeftes van deze leerlingen.